

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

12. SINIF

1. ÜNİTE «İSLAM VE BİLİM»

Müslümanların Bilim Alanında Yaptığı Öncü ve
Özgün Çalışmalar-1

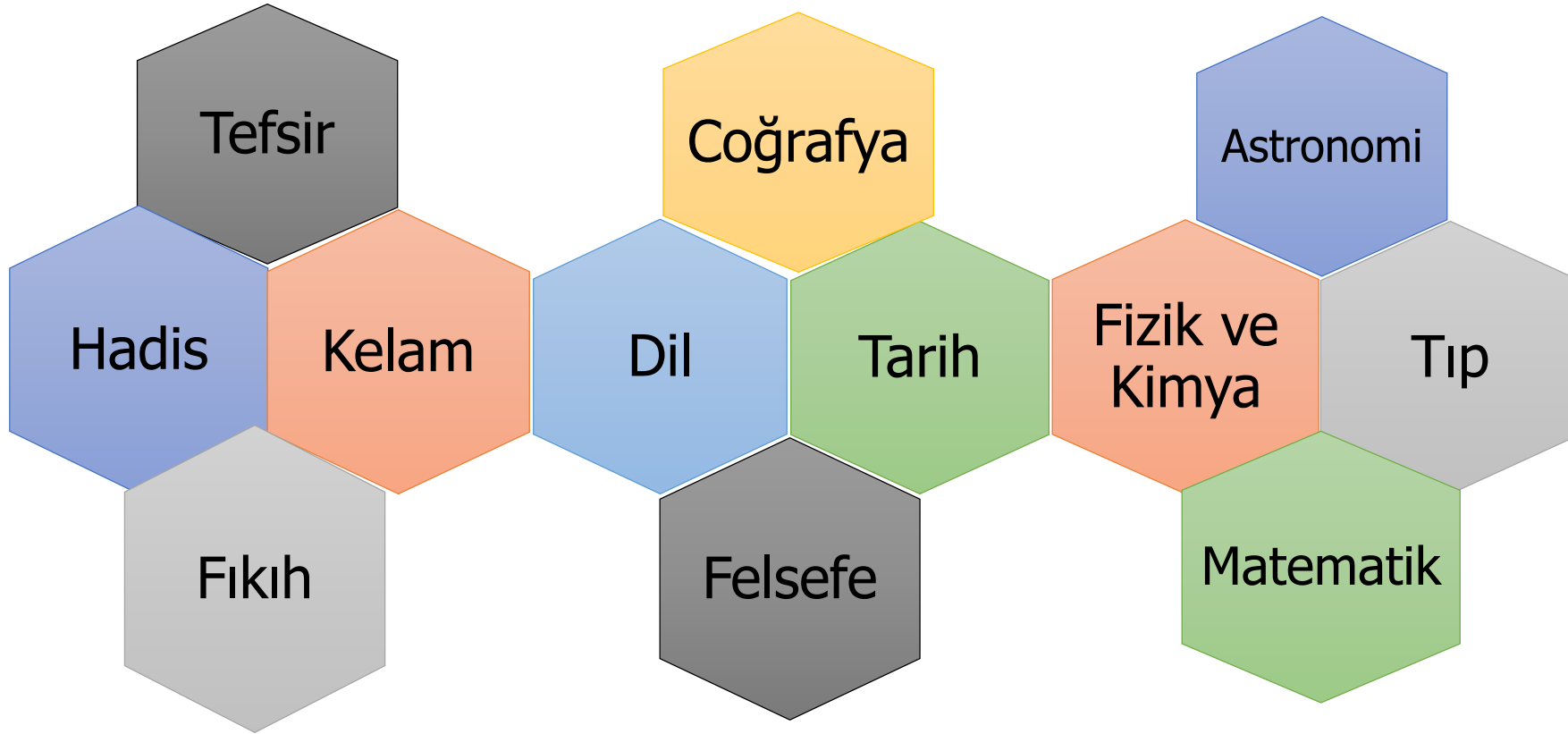
Neler Öğreneceğiz?

Müslümanların Bilim Alanında Yaptığı Öncü ve Özgün Çalışmalar-1

- Müslümanlar, Kur'an-ı Kerim'in ve Hz. Peygamber'in (s.a.v.) ilme teşvik eden mesajlarının rehberliğinde hem din bilimlerine hem de fen bilimleri ve sosyal bilimlere yönelerek önemli çalışmalar yapmışlardır.

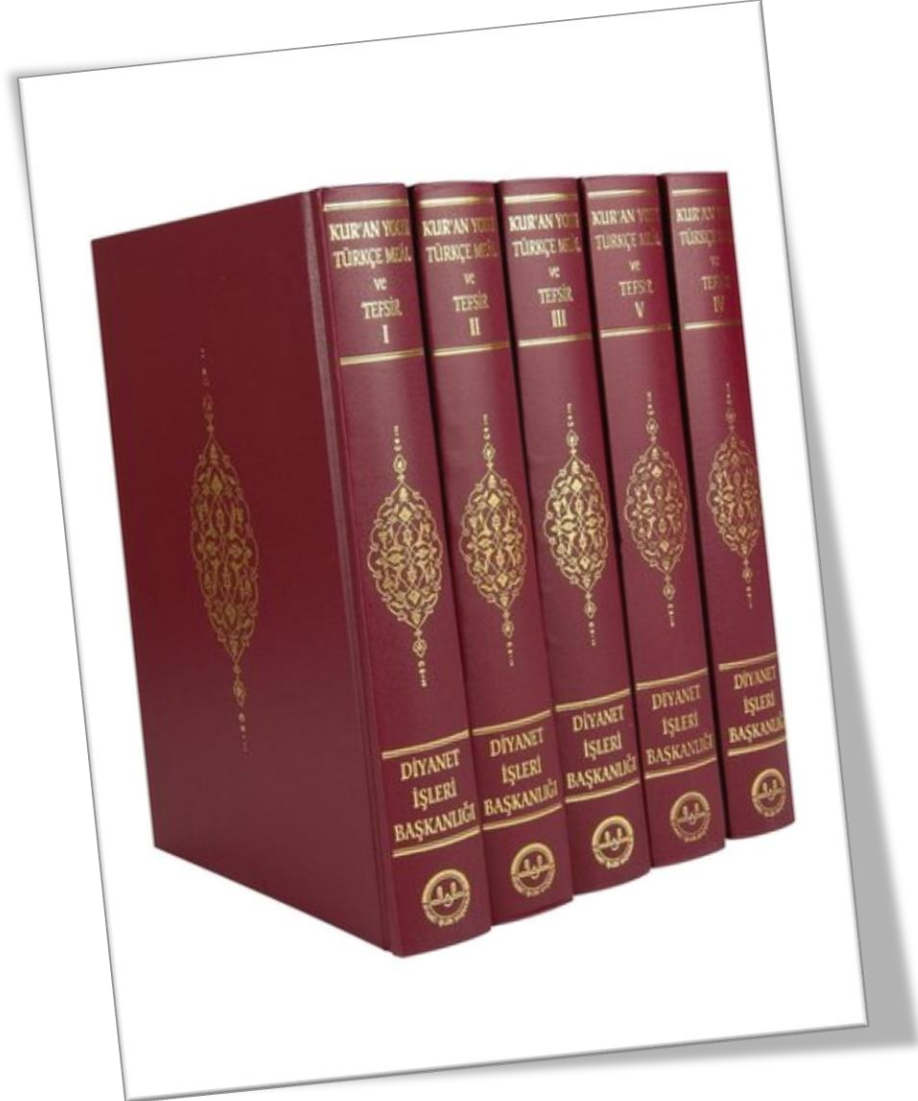
Tefsir

Kur'an-ı Kerim ayetlerinin anlamlarını açıklayan ve ayetleri belirli bir yöntem çerçevesinde yorumlayan ilim dalıdır.

İslam dünyasında tanınmış tefsir âlimlerinden bazıları şunlardır: Taberî (ö.923), Maturidi (ö.944), Zemahşerî (ö.1144), Fahreddin Razi (ö.1210), Beyzâvî (ö.1286), İbn Kesîr (ö.1373) Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır (ö.1942).

**Müslümanların Bilim Alanında Yaptığı
Öncü ve Özgün Çalışmalar-1**

12. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

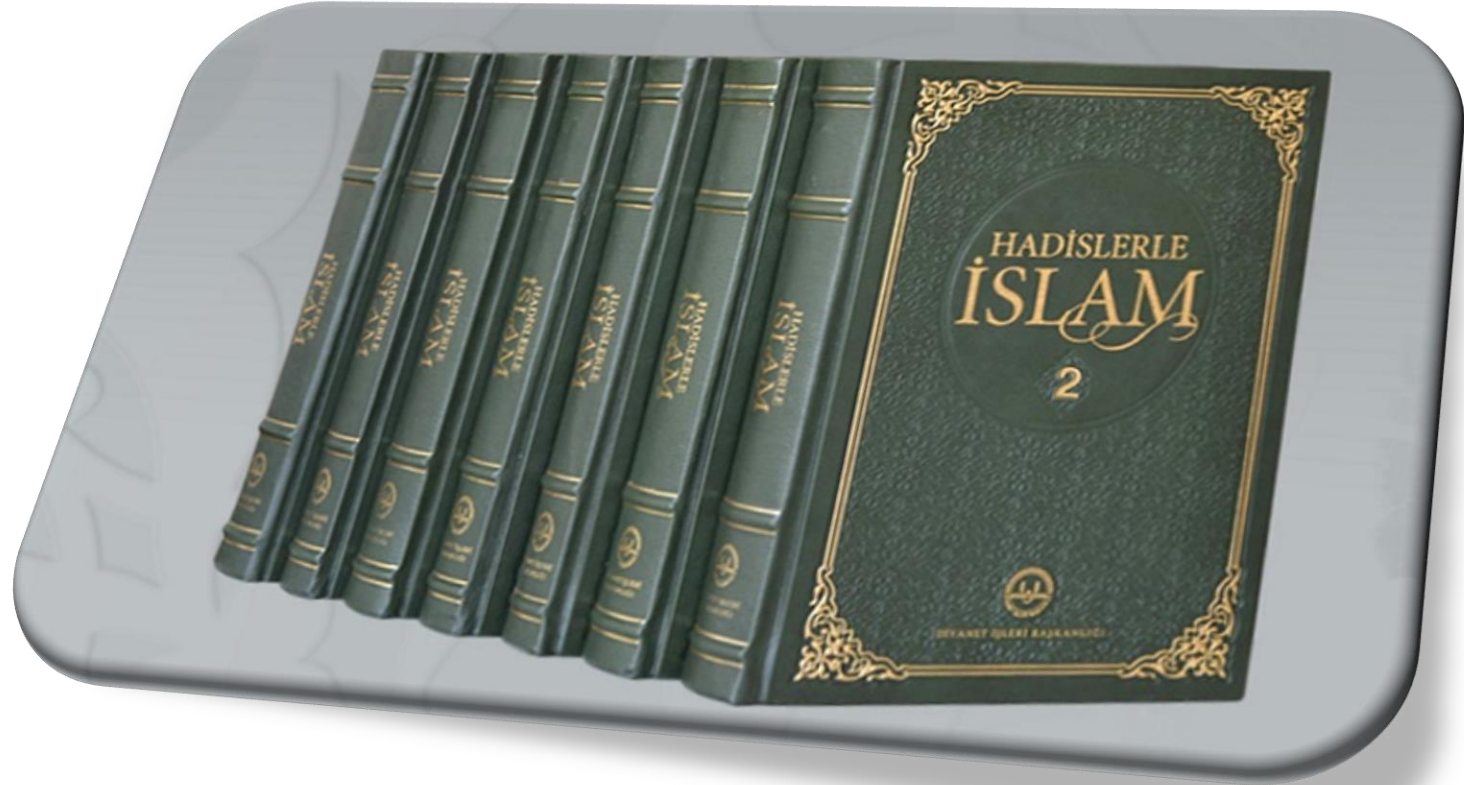
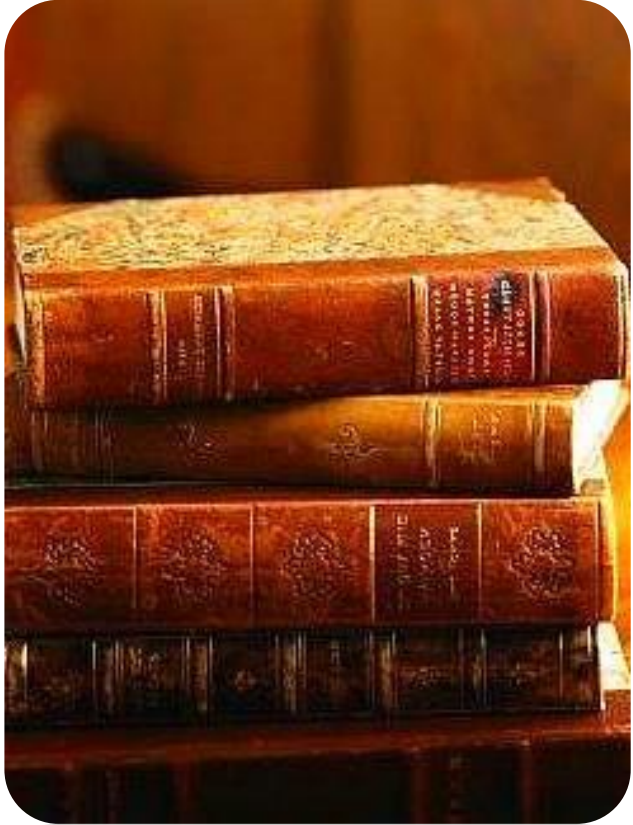

Hadis

Peygamberimizin söz, tutum ve davranışlarını konu edinen bilim dalıdır.

Hadisler, ibadet hayatına ve İslam hukukuna dair pek çok meselenin çözüme kavuşmasını sağlamıştır.

Hadis alanında yazılmış en güvenilir altı esere "Kütüb-i Sitte" denir. Bu altı kitabın yazarları şunlardır: Buhârî (ö.869), Müslim (ö.875), Tirmizî (ö.875), İbn Mâce (ö.886), Ebû Dâvûd (ö.888), Nesâî (ö.916).

Kelam

İslam dininin inanç esaslarını ayet, hadis ve akli kullanarak açıklayan, ispat eden ve gelebilecek eleştirilere karşı savunan bilim dalıdır.

Ebu Hanife'nin "Fıkh-u Ekber" isimli eseri ilk kelam eserlerinden biri sayılır. Müslümanlar arasında kabul edilen iki temel itikadi mezhebin kurucuları Eş'ari (ö.936) ve Mâturîdî'dir (ö.944).

Fıkıh

İbadetleri ve sosyal hayatla ilgili yaşam kurallarını, Kur'an ve sünnetten deliller bularak inceleyen bilim dalıdır.

İslam hukuku da denilen fıkıh, ibadetlerin yanında toplum düzenini ilgilendiren konularda İslam'ın ne gibi sınırlar çizdiğini inceler.

En önemli fıkıh âlimleri arasında İmam Ebu Hanife (ö.767), İmam Malik (ö.795), İmam Şâfiî (ö.819) ve İmam Ahmed b. Hanbel (ö.855) gibi isimler vardır.

Coğrafya

- Yeryüzünü fiziki, iktisadi, beşeri vb. yönlerden inceleyen bilim dalı olan coğrafya alanında Müslüman bilim adamları çok önemli katkılar sunmuşlardır.

Hârizmi

(ö.847)

Matematiğin yanı sıra astronomi ve coğrafya ilimlerinde de eserler vermiştir.

70 bilim adamıyla birlikte çalışarak 830 yılında bir dünya haritası çizmiştir.

Yeryüzünün çapını hesaplamak için Halife tarafından bir heyetle vazifelendirildi.

"Kitâbü Sûreti'l-arz" adlı enlem ve boylam kitabını yazmıştır.

Belhî
(ö.934)

Ünlü Müslüman coğrafyacının yaptığı çalışmalar, kendisinden sonraki araştırmalara kaynaklık etmiş ve Batılı araştırmacılar tarafından da uzun süre büyük bir coğrafyacı olarak tanınmasını sağlamıştır.

Piri Reis
(ö.1554)

Piri Reis ve Seydi Ali Reis (ö.1565)
gibi coğrafyacılar çizdikleri
haritalarla dönemlerine damga
vurmuşlardır.

Piri Reis haritası

Evliya Çelebi
(ö.1684)

Kırk yılı aşkın süre boyunca Osmanlı topraklarını gezmiş, gördüklerini ise dünyaca ünlü eseri "Seyahatname"de toplamış halk bilimci gezgindir.

Yine İbn Batuta'nın (ö.1368) Seyahatname'si bu alanın öncü eserlerindedir.

Dil

Mekke ve Medine dinî ilimler ve şiirin; Basra ve Kûfe gramer çalışmalarının merkezi hâline gelmiştir.

Dil çalışmaları denince ilk akla gelen kişilerden biri Ebü'l-Esved ed-Düelî'dir (ö. 688).

Kur'an ve hadisin inceliklerini anlamak amacıyla başlayan dil ve edebiyat çalışmaları, daha sonra müstakil bir ilim hâlini almıştır. Bu dönemin en meşhur dil bilgini Câhız'dır (ö.869).

Tarih

Müslümanların tarih ilmine ilgi duymalarında Kur'an-ı Kerim'de geçmiş kavimlerle ilgili olayların anlatılması etkili olmuştur.

İslam dünyasında tanınan en ünlü tarihçilerden bazıları İbn İshak (ö. 768), Vakıdî (ö. 823), İbn Hişam (ö.833), İbn Sa'd (ö.845), Belâzurî (ö.892), Taberi (ö.922), İbn Haldun (ö.1406) ve Ahmet Cevdet Paşa'dır (ö.1895).

Mukaddime, İbn-i Haldun'un en ünlü eseridir. Tarih, iktisat, sosyoloji, ve siyaset gibi birçok sosyal bilim için temel teşkil eden görüşleri içinde barındırır. İbn-i Haldun eserini 1375'te kaleme aldı.

Felsefe

İslam felsefesi, geçmiş felsefe geleneklerinin taklidi olmayıp orijinal eserler ortaya koyan ve felsefî problemlere İslam'ın ışığında yeni bakış açıları getiren bir sistemdir.

İslam tarihinde, felsefe alanının önemli temsilcileri sayılan bir çok filozof yetişmiştir. Kindî (ö.873), Ebu Bekir Râzî (ö.925), Fârâbî (ö.950), İbn Sina (ö.1037), Gazzâlî (ö.1111) ve İbn Rüşd (ö.1198), Müslüman filozoflardan bazılarıdır.

Astronomi

- Kur'an-ı Kerim'in gökyüzü ve yıldızlarla ilgili ayetlerinden ilham alan Müslüman âlimler, astronomi alanında birçok çalışma ve buluş gerçekleştirmişlerdir.

Ferazî
(ö.777)

Gök cisimlerinin yükseltisini ölçmekte kullanılan usturlabı icat etmiştir.

Usturlap: Astronomi ölçümlerinde kullanılmış tarihî bir ölçüm cihazıdır. Güneş, Ay, gezegen ve yıldızın konumlarını belirlemek; yerel saati ve namaz vakitlerini hesaplamak; ve bazı matematik problemlerinin çözümlenmesinde kullanılırdı.

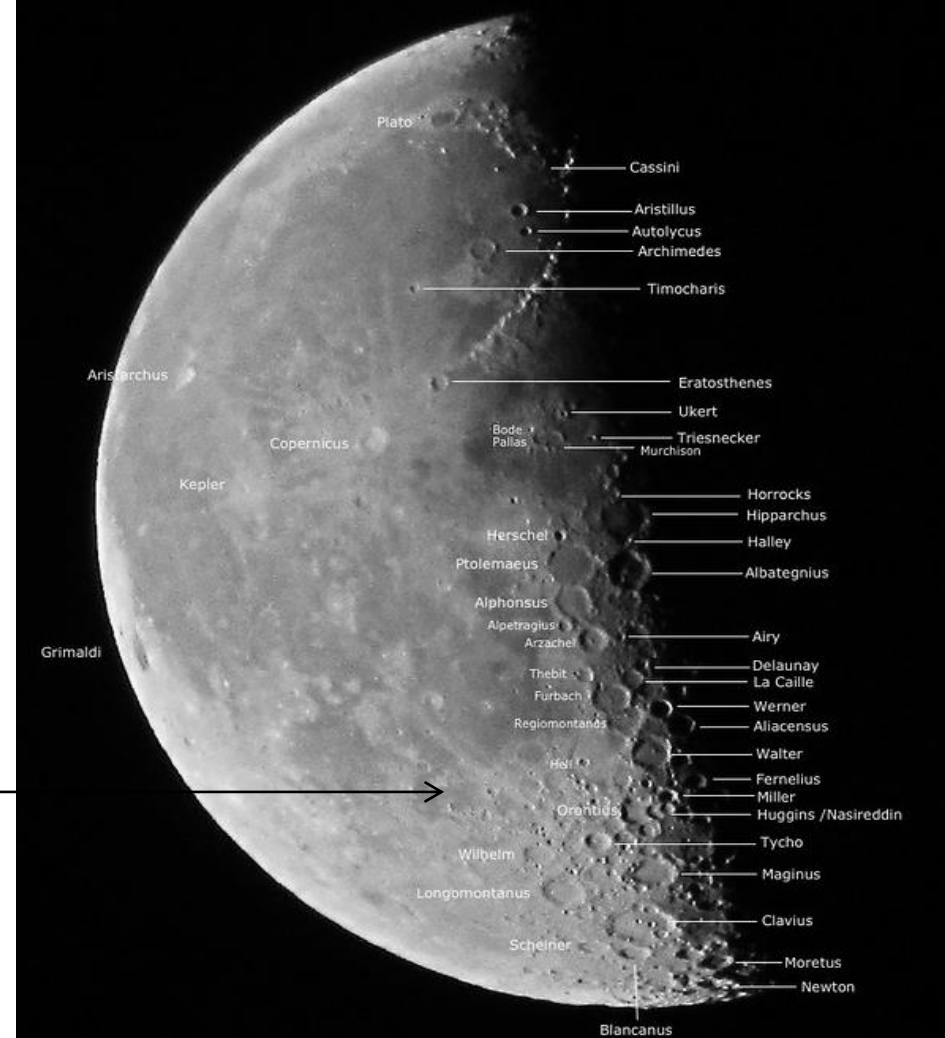
Fergani
(ö.861)

Güneş'in kendi çevresinde döndüğünü ilk defa keşfeden alimdir.

Güneş tutulmasını 842 yılında önceden tam olarak tespit etmiştir.

Dünyanın yuvarlak olduğu konusunda yeni deliller gösterdi.

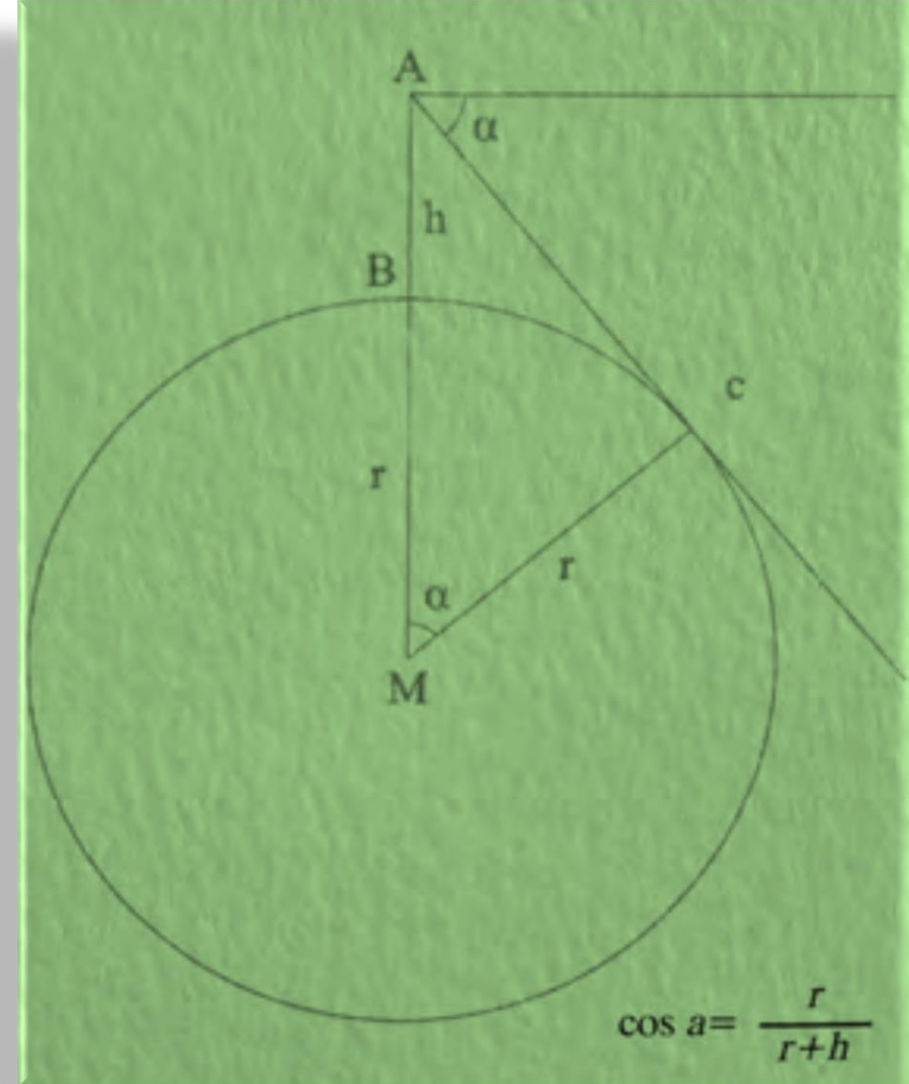
Bu çalışmalarını sebebiyle Ay'daki **Alfraganus** kraterine onun adı verilmiştir.

Sind b. Ali
(ö.864)

Deniz seviyesinden yüksekte bulunan bir kıyıda, Güneş'in batışını ölçmüş ve bu ölçüme dayanarak Dünya'nın yarıçapını trigonometrik olarak hesaplamıştır.

Daha sonra bu yöntemi el-Birûnî de bir ovada yükselen yalçın bir dağda uygulamıştır.

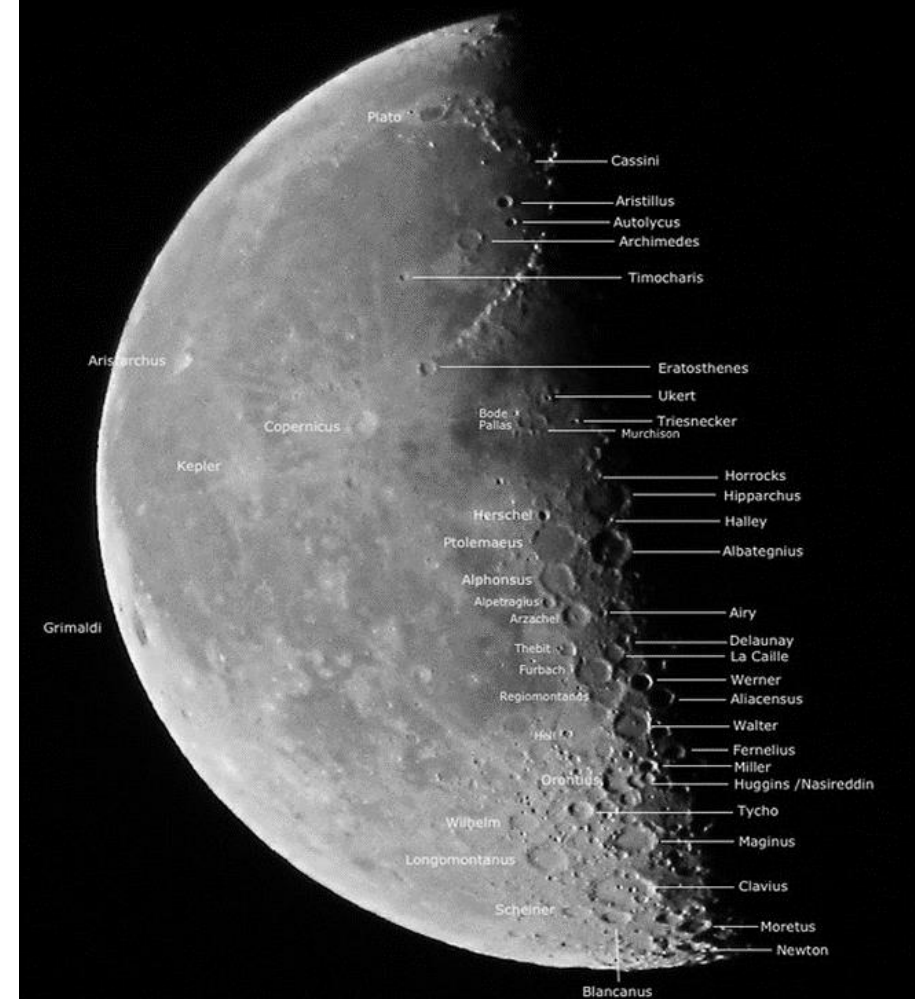

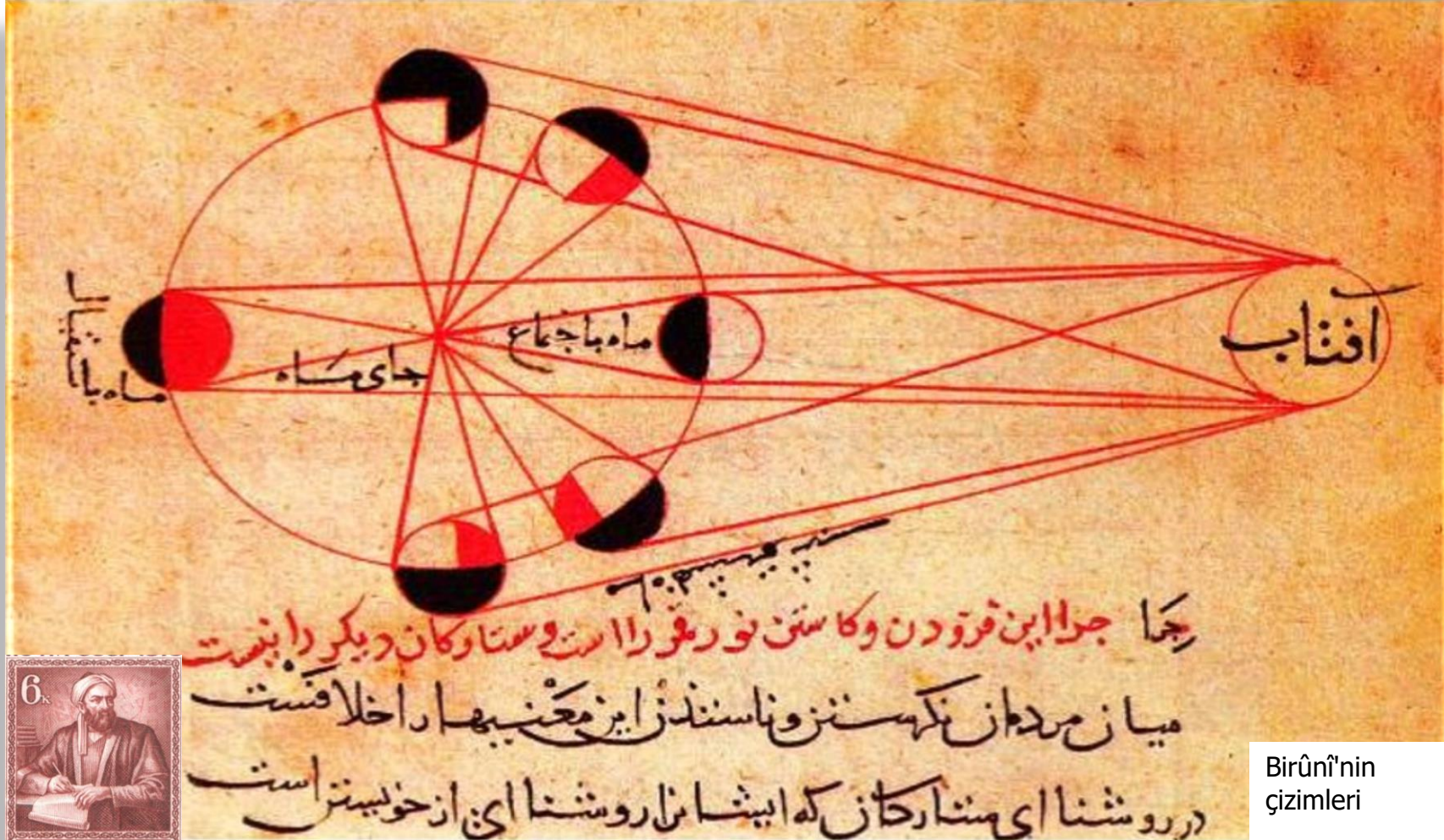
Battani
(ö.929)

Güneş yılını 365 gün 5 saat 46 dakika 24 saniye olarak ölçmüştür.

Bilim dünyasına katkılarından dolayı günümüzde Ay'ın bir bölgesine onun adı verilmiştir.

Ayrıca hazırladığı ayarlı astronomik tablolar, Avrupa astronomisinde büyük etkiler bırakmıştır.

Uluğ Bey
(ö.1449)

Semerkant'ta rasathane kurarak astronomi ile ilgili ansiklopedik eserler kaleme almıştır.

Uluğ Bey'in Semerkant'ta yaptırdığı rasathâne, Özbekistan

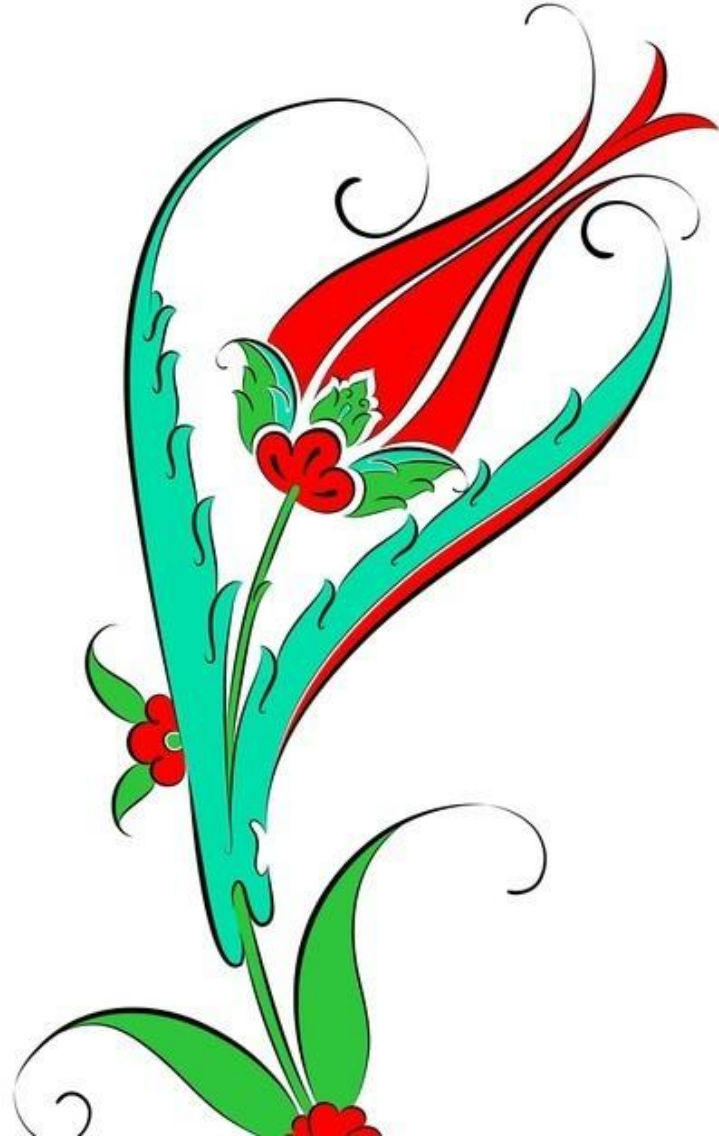
Ali Kuşçu
(ö.1474)

Uluğ Bey'in öğrencisidir.

Hocasının çalışmalarını sürdürmüş;
yıldızların yerlerini gösteren cetveller
hazırlamış, rasathaneler kurarak
birçok öğrenci yetiştirmiştir.

Ali Kuşçu, Risâletü'l-Muhammediyye adlı eserini Fâtih Sultan
Mehmed'e sunarken

Din Güzel Ahlaktır...

Hazırlayan: Ramazan AYDIN